

KALLAH COURSE

SOURCE MATERIAL

חשון תשע"ה

TRUE TO OURSELVES

Molly Resnick

Author's note: For the purpose of this article the words 'speaker', 'shliach' or 'shlucha' should be taken to define all Lubavitchers who in the course of their daily life find themselves involved in hafotza especially discussing delicate matters pertaining to taharas ha'mishpacha and intimacy.

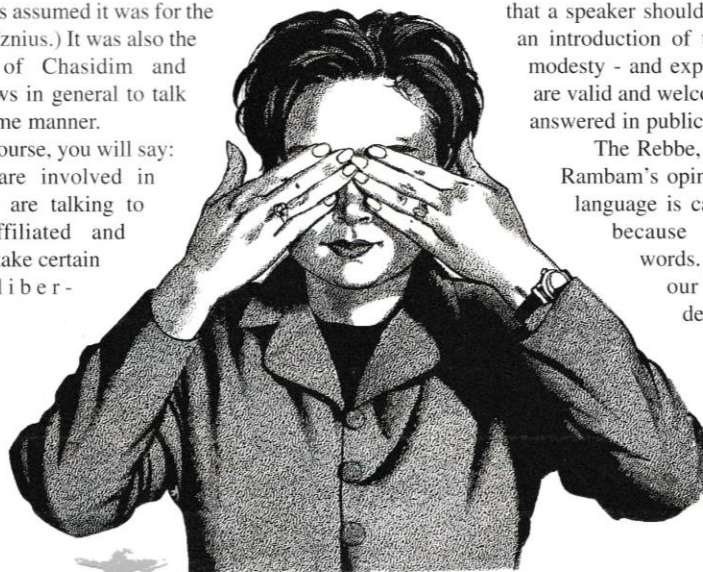
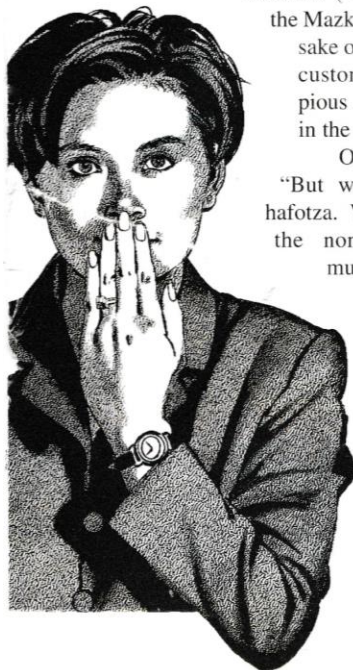
Teire sisters, teire sisters, with regret I bring up an epidemic in our Lubavitch world that is very painful to behold. Some of our hardworking, well prepared (and certainly well-meaning) Lubavitch speakers are laboring under the misconception that to reach our not yet frum brothers and sisters we have to address them in their "language," that we have to use words that we would never use if we were speaking in front of the Rebbe, our ancestors or even our family members. In other words we have to speak in a way that can be described, at best, as explicit and at worst as vulgar.

Being a Baalas Teshuva of over 20 years, I decided to investigate this matter and have discussed it with tens of Lubavitchers - Rabbonim, educators, and people of standing and influence. Here are my findings:

When the Rebbe would address Chasidim it was customary for him to use the words "Gein in vasser" i.e. immerse in water instead of using the word

Mikvah. (Rabbonim and members of the Mazkirus assumed it was for the sake of Tznius.) It was also the custom of Chasidim and pious Jews in general to talk in the same manner.

Of course, you will say: "But we are involved in hafotza. We are talking to the non-affiliated and must take certain liber-

ties." But note, for example, how the Torah, a book for all mankind, goes out of its way to be euphemistic. In Parshas Noah (7;2) the animals are described as 'beheima lo tehora' instead of 'tmea.' In Parshas Bereishis the Torah describes Adam as 'yada es Chava' and not any other term. And we, being people of the book who represent the Holy Torah, must strive to do the same when speaking about private matters, namely, to speak with euphemisms and allusions. "The only people permitted to speak without euphemism, who are entitled to use overt language, are doctors and then only in their professional setting, when wearing their white coats," insists a veteran educator of over 40 years.

But you will say, what about Halacha? Our Code of Jewish Law is totally specific, even graphic. A highly respected Lubavitcher possek maintains that unless the issues discussed pertain to all the women, e.g. 'sheva neki-im', 'bedika' etc. they should not be answered or discussed in a public forum: certainly not in a mixed audience but not even among women. He suggests that a speaker should start the lecture with an introduction of the rules of Tznius - modesty - and explain that all questions are valid and welcome but not all will be answered in public.

The Rebbe, in following with the Rambam's opinion, stressed that our language is called 'loshon kodesh' because it has no unclean words. Note how delicately our 'loshon kodesh' describes a ladies' room as 'beis hakiseh' - the house of the seat. Note how the word 'erva' is euphemistic and non-descriptive. In Medrash Rabah, 24 re: Vayikra 'kdoshim tihyu' 'Vehaya machanecha kodesh' - and your encampment should be holy- in Devarim 23;15, the commentaries

expound 'Veloh yireh ervas davar' - and you will not see any 'ervas thing.' Reb Shmuel bar Nachman says 'davar' - is 'dibur' - speech - i.e. 'ervas dibur' = 'zeh nivul peh' = foul language. Since the word 'davar' is redundant, its purpose is to teach us to be careful with our speech.

"A public speaker is obligated to look for sources of guidance," continues that same possek, "from the Shulchan Aruch, from Rabbis, mashpious, and teachers. One should

We are not only what we eat, we also are what we speak, and we must never forget that we are the Rebbe's kinder.

not be guided by the notion of 'what I think the people want to hear,' and since the boundaries are so fine one cannot totally trust one's own common sense but must continually check it with a reliable authority."

"To have a satisfied wife" is one of the husband's primary obligations together with food, shelter and clothing and is included in the Kesuba. Note the language which the Halacha uses to inform us that a woman should not demand marital relations from her husband in an overt direct manner: It says that she not demand it verbally' '...tovaas bepeh.' Firstly the delicacy of not demanding 'it' is emphasized and then the 'it' subject that she is not to be 'tovaas' is neither defined nor described but left vague.

In the not so distant past even the secular world had some basic moral standards for speech. Let us review some of the history of permissible language in the mass media. It was less than 40 years ago that the use of the word "pregnant" was not permitted; instead, "confinement" or "in the family way" were acceptable. A married couple on screen retired to their bedroom with two twin beds, and the couple was always fully dressed. But today all these standards have fallen by the wayside, discarded for the more shocking, overt, immoral, violent images and unfortunately, 'Vas kristallzach Yidlezacht.' The world's culture affects the Jewish culture. We seem to be following the trend instead of bucking it.

I find that what has taken me years to discard and refine is now being served up to me on fine china by the best Lubavitch 'speech chefs' and all in the name of reaching the audience. Pirkei Avos's 'Umekarvan laTorah' was the Rebbe's dictum to us as to how to approach our audience (Igros Kodesh 19. Page 195, par 9, i.e. raising our audience closer to the Torah and not lowering the Torah closer to our audience.)

Are we supposed to talk differently to a Park Avenue

audience than we would to our mothers or teachers? Is being a wholesome, innocent product of Bais Rivka not something to be extremely proud of? Is blushing and discomfort at explicit language not a mark of honor instead of shame? Is being shocked by tabloid lingo not a sign of moral health rather than a symptom of prudery? We are not only what we eat, we also are what we speak, and we must never forget that we are the Rebbe's kinder.

We represent only ourselves, and by extension the Rebbe and Lubavitch, and even for the purpose of establishing credibility, we must never, ever stoop to represent our audience.

An evil man once sent his detested rival a package of Shalach Manos with the picture of a pig. The receiver responded by sending back a package with his own picture and the following note: "You sent me a picture of your face and I send you a picture of mine." Our acts and our words reflect who we are and those we represent, not those to whom we speak, though we may pretend or wish it were otherwise. The words we choose reflect on our families, our communities, our religion, and ourselves. Even in insulting someone, the manner of doing it represents the doer.

Note how sensitivity is lauded in these two Gemora examples.

(1) Gemora in Shabbos... Page 33a

"Everyone knows why a bride enters the 'chupa:' to become married, but if anyone perverts his speech and actually expresses this, then even if the heavenly court has sealed a favorable decree of seventy years for him, it will be reversed..." The very fact that we know something is taking place (everyone knows it) does not necessarily allow us to discuss it.

(2) Gemora in Pesachim, page 3

Three Kohanim received a share of Lechem Hapanim - the showbread. One described his share as being the size of a bean, one as the size of an olive and the last one described it as being the size of the tail of an insect. This was a warning signal and consequently his background was checked; he was found to be of flawed character and dismissed from the Bais Hamikdosh. His 'Nivul Peh' literally translated, his foul mouth, the unwholesome way in which he expressed himself, was a sign that there was something flawed in his character and he was no longer permitted to serve in G-d's House.

But why am I quoting all these sources? Could it be that our speakers are ignorant of them? Perhaps, but it is highly unlikely. Perchance they feel that the task of kiruv is so important that it requires measures that are beyond the pale.

In Igros Kodesh... The Rebbe quotes the Frierdiker Rebbe as addressing this issue. In replying to the contention

that for the sake of 'kiruv,' one can use any means because it is like a fire, anything is justified in trying to douse it, the Previous Rebbe replies: "But still one should not pour kerosene on the fire." Obviously, certain means do not justify the ends no matter how noble because ultimately these means do not accomplish the end.

Our Rabbis caution that sometimes one should avoid a topic or refuse to answer a question because of what it might give rise to. In Gemora Tamid (p.32), Alexander the Great asks the Chachomim: "What was created first? Light or darkness?" They refuse to answer him for fear it would lead to questions they were not prepared to discuss with him, namely what existed before the world was created and what will be after it ends.

Pirkei Avos cautions us similarly: 'Chachomim Hizaharu Bedivreichem' - Teachers beware the words you use lest your students get the wrong message. We have to be proud of the fact that there are certain areas of life that we will discuss only privately. In response to an overt question we can reply, "Judaism deals with every human aspect but some questions are like precious gems to be handled delicately and personally."

A very successful shlucha who reluctantly uses some explicit language recalled that the first time she used a certain three-letter word in public she was sick to her stomach. Today, many years later, she admitted that it is not difficult at all. Need one say more? The process of desensitization is an insidious one creeping upon us ever so stealthily. After a lengthy discussion, she conceded that maybe the time has come for us to re-evaluate the influence that the outside world has had on our public discourse in view of the avalanche of shmutz that is accosting us on a daily basis. "Maybe I should give greater scrutiny to my manner of speaking," she concluded.

A seasoned Crown Heights Lubavitcher activist

who is proud when her guests address her as Mrs. Chabad told me of an incident in 1973 when she sent a flyer in to the Rebbe's office for approval. Her committee had been trying to emulate the Montreal "Brides & Grooms" program with little success and in an effort to attract a younger crowd they chose the title "Love &" It was sent back by the Rebbe's office and marked as unacceptable.

We all hold our noses when we enter a room with an unpleasant odor, but after the first few minutes we get used to it and don't even notice the stench anymore. We have to be so careful not to get accustomed to vulgarity and then justify it by calling it kosher.

Should we therefore avoid contact with the outside world? Should we reconsider going out on shlichus or pub-

lic speaking? God forbid! Would I be here today, in a position of writing this article were it not for some wonderful shlucha in Brazil who appealed to me twenty years ago and brought me home? No! It is just a red flag to ensure that the things that made us sick yesterday should continue to make us sick tomorrow and the words that we choked on last month should be just as hard for us to utter next year.

There is such a natural tendency to rationalize or succumb. "They won't understand"... "They'll misunderstand..." "I'll sound prudish, evasive"... "Should I mince words?" "How do I respond if they ask a direct question?" "Let's hear how you would answer that one," etc. The problems are endless and the pitfalls innumerable. We really should not rely solely on our own independent sense of judgement. Because none of us is immune to the influences of the world at large, we cannot count on ourselves to make the Torah-right decisions about the choice of words we make. We must consult with our Rabbonim, mashpious and teachers at every turn.

Several weeks ago a popular magazine featured an article titled "New Age Jews," describing the antics of a certain Rabbi in his indiscriminate pursuit of 'reaching more people.' but in the midst of all the disturbing information one of our own did us proud. Rabbi Zalman Shmotkin, spokesman for the Chabad Lubavitch movement, so impressed the secular journalist that he took time to notice and describe his 'eidelkeit.'

And I quote: "Shmotkin said: "I don't think writing these racy... these books..." He raised his eyebrows in italics but could not get himself to say the (three letter) word.... He

We have to be proud of the fact that there are certain areas of life that we will discuss only privately.

took off his glasses and rubbed his face. "I don't think that is the way to bring people to the Torah," he said.

And the Jewish Press in an article that harshly condemned that same renegade Rabbi featured in the "New Age Jews" went so far as to avoid even mentioning the title of his sensational book and just described it as a "best selling book on intimacy."

Should we not at least aspire to the same level of sensitivity as this 'eidel' JP journalist? Is the expression 'gein in vasser' instead of 'Mikvah' to remain the exclusive domain of the Rebbe-Chasid relationship, or Chasid-Chasid relationship? Or is it to be emulated and 'sold' to our audiences and our 'mekuravim.'

It is interesting to note that in that same article in the

JP, the noted Talmudist Rabbi Adin Steinsaltz, who wrote a sefer on Tznius is quoted as saying that one who obsesses with exploring different areas involving intimacy issues begins to "lower himself subconsciously, creating a different personality." He remarked, "It works on you continuously and destroys your holiness."

How careful we have to be with these subjects of 'kedusha.' How easy it is to stumble and fall. There is a difference between sophistication and vulgarity. Sensationalism should never be acceptable but in discussing personal intimacy it is unforgivable, and we should not forget that "When in Rome do as the Romans do" is a secular expression, not a saying of Chazal. 'Al Tifrosh Min Hatzibur' - do not separate yourself from the congregation - is a saying of Chazal referring to a 'tzibur' of G-d fearing people.

Let us examine the area of conversations among ourselves. Unfortunately the kind of subjects we feel comfortable discussing and the language we choose to use is going downhill too. In my book any sentence that begins with 'pardon my French' is suspect and should probably be censored. One shlucha confided in me that when one of her mekuravim asked her how she felt the first time she went to the mikvah she quite properly replied. "It is none of your business." How comfortable should I have felt when an acquaintance said to me, "Oh we can't have that meeting tonight; I'm going to the Mickey." It literally took me a few seconds to get it.

I have done a lot of soul searching while putting together this article and I started to question the justification of showing pictures of myself posing in too close proximity to some famous secular star. These portraits have always proven a wonderful opening for every speech. They have enabled me to captivate my audience far more easily than I could without them, but in all my 20 years of public speaking I have never asked a Rav whether I am permitted to use this kiruv tool. Maybe it is time I did.

We are imperceptibly absorbing the culture that surrounds us, and inevitably and perhaps involuntarily we are adopting the vernacular and even the thought processes.

They say it takes one to know one. Having 'been one,' I think I know what appeals to our unaffiliated Jewish brothers and sisters. It is the sense of divine justice and order in our Torah way of life. It is the 'eidelkeit' and warmth of our women. It is the refinement and wholesomeness of our daughters.

Confusion, chaos and relative morality they can get out there from their own peers, and described in much more exciting, graphic and juicy language.

By speaking like them we are telling our audience that we wish we were more like them. Our audience will then view us the way we view ourselves - as inferior! Let us not be like the spies in their encounter with the giants, Parshas Shlach (Bamidbar 13:3) 'kechagovim haiynu b'eineinu' - we were as grasshoppers in our own eyes - We felt small in our own eyes and therefore we appeared small to them. We cannot and should not want to copy or compete with them.

What we have to offer is infinitely superior and far more appealing and we have to trust that they will appreciate the difference. They will be touched by our innocence, they will respond to our determined elusiveness and modest language, and we will be doing the kind of 'Kiddush Hashem' that we, Lubavitcher women, know how to do best - being out there but being true to ourselves, our Rebbe and our heritage. ❧

Postscript:

I am pleased to report that this article had a positive effect even before it went to press. Rishe Deitsch told me that as she was editing this current Newsletter, she was also working on her annual comedy skit to raise money for tuition for Special Ed children. "I must say that reading your article made me revise my skit and eliminate a few humorous lines," she confessed. That is the purpose of this article. It is my hope and prayer that we will all speak and write with heightened awareness in the future.

וישם היו עמאמר נדע בטעמי טעמי יודי להתפאר וירטו (הכמה)
ויהי העלונים כבתם שהיו בקרני לבנים בעמקי ההיו
ה ונעשי ארזים גדולים וזהו סוד ארזי לבנון אשר נטע. אנו
לאנו יהיה סגורה ובחורם האמת חתמה ומן הכלה העליונה
ה יעידה אמר המלך שהשלום שלו אל גנת אגוז וירדתי הוא
הן נעלה אתהו בלה והוא כמו האגוז שיש לה כמה קליפות
ה הוא שבתים ואת יורשלים כחוך הגנים שמתיה וכביבותיה
ה התיה נחלק לר' הללים דוגמת המרכבה העליונה והם
ה ינפדרים מצד זה כמו שהמאורות ביהודי שלם ונפדרים כ"א
היה עליה ובנו שבתים ומלם יפדר והיה לארבעה ראשים הוא
הא הולך וגו' ולפי שאגוז ההוא נטוע בגן ונקראת גנת אגוז
הם המרכבה העליונה לאגוז מה אגוז זה סתום מכל צדדיו
העליונה סתומה ונעלמה מחבל. שישנת העמקים על שם
ה בכל יופי נקראת ביטם זה וכמו שאמרה על עצמה אני
הן שישנת העמקים והבעלה הוא הנקרא חבאק והוא ירוק
הקרקת היתה השרון שהיא מזמרת ושרה לפני המלך שלמה
ה הבעלה השרון שהיא עומרת לקבל מים חיים מהלבנון
היה השרון לאנס. שישנת העמקים ויש בה ששה ענני
שהיא כלולה משה קצות העמקים שהעמק העליון ושם
שישנת מה שישנת זו משונה בנונים לבן וארום ומתהפכת
ה זה אף היא משונה במדותיה פעם דין פעם חמים ורע
הא בתחלה תבעלה ואח"כ שישנת יש לה סוד והוא כי קודם
המלך נקראת כן ולפיכך ירוקה ואחר חוט של חסר משוך
עם המלך ואז נקראת שישנה כסוד שפתותיו שישנים. כל
ה לוח הוא סתומה ושומרה מכל עבודה לבל ימצא הוד
הקדש כי הן נעלה אחותי כלה וטעין תחום בטקום לשכמים
הן אילת ארזים היא אילת השטר ויעלה הן שברה במורה
ה כענין אל תלבו ללקוט בשדה אחר אבל ענין בשדה
ה אלקי נעורים ובהיות הבתולה בדרך זה הגה היא בדוגמת
ה איה ה הכותר ברועי של אברהם להיותם חלקו ונחלתו
ה יעידים בביתו עובדים עבודתו ושומרים הו וחקותיו ואינם
ה יעבדום ברית לעבוד בטקום קדושתם ללכת בשדה אחר
ה ישיבו אבותיהם מעולם ואקח את אביבם את אברהם משם
הכל ארץ כנען ונשתחו בטקום הקדוש והנפתיו כסוד
הי אהב את אבותיו ויבחר כורעם אחריהם להיות לו לעם
המים ובעתה קצת עני שלך ותרע והשכול בעניני הברכות
הם מה שראוי לכוננו והשתדל להיות מאוכלו המות וזוורק
הקייך קנה בינה והאה כי הכל בא כמנונה והכל בדוגמא
היה לפני ולפנים והקליפה סוכבת מבחוץ והפתאים רורפים
ה כהבל ישיהם ואינם זוכים לישב עם המלך בסלאבתו והוא
השודדנו כבר ורואים המלך ביופיו רוכס להסתכל במות
הקליפה מבחוץ חלק בני אדם היושבים בשעיר ולוא
אשר כלבו בארץ ארם לפני מלך מלך לבני ישראל כי
ה לפי ועתיד הקבלה להקדים המוח בלי קליפה שנאמר
ה ראשית תבואתה ואע"פ שיקדים הפרי כי הוא אשר
ה לו כמנו כל אכלו ואשמו רעה תבא אליהם נאם ה'
הבה הרעת את ה' ויגלה הכבוד לעין כל והוא שאמר
ה"ה סוד ה"א אחרונה שיהיה בראש כמו שהיה בימי
ה וסמאה כבוד ה' כאשר אוכלת וגו' וכן לעתיד לבא
ה פיר שראו קול תרוע רננו כי עין בעין יראו בשבש ה' ציון
ה את רוע קרשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את
הישועת אלהינו עב"ל;

ובשהאדם צדוק ומקדש עצמו בתשמיש או מהעורר הקדושה של מעלה:
וענין קדושת התשמיש באיזה ענין הוא קדוש:
לענין הרגים צורך ללמוד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי
הטור בא"ה ס"ו ר"ם ובמור א"ע סימן כ"ה לא יפול דבר ארצה
מכל המוזכר שם וצורך האדם להיות בקי בעל פה בכל מלה וטלה הכתוב
שם וזלה מענין דין הפיכת השלחן המוזכר שם כבד כתבתו למעלה טה
שבתם בזה הספר התרדום אליו השבעין:
ולענין הרגום בחשבות המדות צורך לרוע ללמוד ולשמור בחבור קצן
הכמות ורב האיכות שחובר איש האלה"ה הרמב"ן ז"ל ונקרא
אנרה הקדש והועתקו דבריו בספר מנורת המאור ובספר המוסר ובספר
ר"ה פרק שבעה עשר משער הקדושה ויען כי ראשית הככה הוסף נוסף
בזה הפרק מהרבה מאמרי הוזהר ועוד כילו סעליורא ע"כ הגני מצוה
אתכם לעסוק בפרק ההוא מראשו עד סופו ואינו דומה להשנה פרקי מאה
פעמים לשונה פרקי מאה ואחר פעמים:
ואתם בניו יצ"ו הנה אני סוהר אתכם ואת זרעכם וזרע זרעכם עד
עולם וכל הלטריוי הסרים למשמעתי שילמדו אלו השני סימנים
בטור הנ"ל ופי"ו טראשית חכמה בשער הקדושה וכל כך הרבה פעמים
תלמדו יהיו שגורים בע"פ ואל השני מכל הכתוב שם ואז אשריכם וטוב
לכם בעה"ז ובעה"ב ויהיה לכם בנים הגונים ותהיו מכת הוויכס ומזכים
דהיינו שתרבו כמה נשמות קדושות. והגני מברך לכם זה הענין:
דעו בניו יצ"ו כי מכל ביאה וביאה כשהיא בקדושה יצא ממנה פעולה
מזוכה דאף שאין אשה נתעברת מ"ס מעורר למעלה ומשפיע נשמה
והאריזים בזה התקובלים וכתבו שע"כ יש החרר לשמש עם אשה אף
שהיא כבר מעוברת או מניקה או זקנה או עקרה כי אינו מציא זרעו
לבעלה אלא מתהווה בזה נשמה קדושה וזהו ענין ויהי שרה עקרה אין
לה ולד ומקשה הוזהר אין לה ולד הוא יתור לא ליבא רק ותחי שרה
עקרה ותרין כי בא להורות סוד הענין היה כי אברהם היה נשמש מסתו
עם שרה אף שחיה עקרה וח"ו שיהיה לבעלה ע"ז אחר העקריות היה
שלא היה לה ולד לה דייקא לה לא היה אבל לאחר"כ אברהם ככל ביאה
נשפע נשמה ואלו הנשמות באו לולדות אחרים והיו ענין הנשים של אברהם
כי יש קושיא מנין ומאין היה להם נשמה בשלמא לרוע אברהם באים מצד
זיווג אב ואם אבל בנרום קצת אלא אלו הנשמות שנשפעים מכה ביאת
הצדוקים הנשפעות וביאות להם והיו ענין אברהם מניין את האנשים
ושרה נעויות הנשים ר"ל מכה בחשבת קדושת אברהם בניאה נשפעים
נשמות של זכרים ומכה בחשבות קדושה שרה בניאה נשפעים נשמות
של נקבות ואז יובן את הנפש אשר עשי בתוך עשה כמש"כ מכה ביאה
והיו הוא הדבר בעצמו שפירושו אברהם מניין את האנשים ושרה נשמות
הנשים ואברהם ושרה עשי נפשם:
ומזה יובנו דברי האר"י ז"ל כמ"ש בהקדמת מדרש שמואל בשמי על
פסוק הקפן יהיה לאלף והצעיר לנו עצום אני ה' בעתה אחישנה
האיבא למויק דנראה שהם שני תיבות זה הפוך זה אם אחישנה אין זה
עתה ואם הוא בעתה אין זה אחישנה עד שהוכרחו רז"ל לומר זכו אחישנה
לא זכו דעתה ואף כי דבריהם נכונים אפשר לומר כי בהיות הקפן לאלף
והצעיר לנו עצום יעשה הוא והברך שתלד אשה אתה ריבוי גדול בברם
אחר באופן שיכלו כל הנשמות שבגוף דהיינו אצור הנשמות ואז בן דוד
בא ואז הגאולה היא באה בעתה שכבר כלו כל הנשמות שבגוף. והיו
אחישנה כי הכהירות הוא ית' במה שנתן לקטן אחר אלף בניו ולצער
גוי עצום. עב"ל וקשה איך יהיה זה הרכב שיהיה לו אלף בניו אלא על
כרחך כפירושית שמכל ביאה וביאה יתהווה נשמה ואלו נשמות יתפשטו:
הרי סוד הביאה בקדושה הוא דוגמא של מעלה כדפי"ו סוד הבנין
ושורש הבנין היא בסוד יה והוא סוד איש ואשה שזכו שם ה'
בנינים ואז נשלם שיעור קימה ונשפע נשמה בבחינה זו נקרא הזיווג בשם
דעת כמ"ש וידע אדם את אשתו וידע אלקנה וכבר נרע סוד הרעת שהיא
תפארת הנעלם הכולל האצילות בהעלמות כאשר בא בארוכה בהקדמת
תולדות אדם ומעתה מביאר הנוסח אשר יצר את האדם בצלמו בצלם
דמות חבניתו והתקין לו סמנו בנין עדי עד ע"כ קדושים תהיו לקדש
אתם ונשכים בכל מיני קדושות גם מקודם לזיווג לפשפש כמעשיכם
ולחררה תשובה ולתן צדקה:
ומי שראה קרו אפי' באינס בעת שהיה פרוש כאשתו נראה לו קודם
שיבא לזווג יטבול במקוה ואז ישרה ותתהפך מקלה לקומ"ה והוא
סוד שיעור קומה הנ"ל:
וקודם הזיווג יעסוק בתורה ומה טוב ומה נעים שיעסוק בדת הנ"ל
מא"ה ס"ו ר"ם וראשית חכמה פי"ו משער הקדושה ואם מתאוה
נפשו לעסוק ולהיות שונה הלכות יעסוק סוף פרק המסלת דף ל' ע"כ דרש
ר' שמלאי לסת הולד דומה בסעו אמו כי לפנסם שמוקפל ומנח ידיו
על שתי צדעיו שתי אציליו על שתי ארכבותיו ושתי עקביו על שתי
ענבותיו וראשו על ברכיו ופיו סתום וטיבירו פתוח אוכל ממה שאמו אוכלת
ונשמה ממה שאמו שותה ואינו סועיא ריעו שכא יתרוג את אמו ויזון
שיצא לאור העולם נפתח הסתום ונפתח הפתוח שאלמלא כן אינו יכול
להיות

הנה
הנה

* * * * *

"ויאמר²⁶⁴ האדם: זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה" -
הרי²⁶⁵ זה נעימות דברים להמשיך עמה אהבה, ולהמשיך אותה אל רצונו, שיתעורר
בה אהבה.

ראה כמה נעימים דברים האלה, כמה דברי אהבה הם: "עצם מעצמי ובשר
מבשרי" - כדי להראות לה שהם אחד, ולא נמצא פירוד ביניהם בכל.

עתה התחיל לשבח אותה: "לזאת יקרא אשה". זאת היא שאין נמצא כמותה,
זאת היא תפארת הבית... אבל "לזאת יקרא אשה" - זו שלמות של הכל. "לזאת" -
ולא לאחרת.

כל זה הוא דברי אהבה, כמו שכתוב²⁶⁶: "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על
כולנה", "על²⁶⁷ כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד". כל
זה להמשיך אותה באהבה ואחר כך להתחבר עמה.

* * * * *

צריך²⁶⁸ שיהא מיישב דעת אשתו ומשמחה ומכינה ומסעדה בדברים המשמחים
את הלב, כדי שתשיג את התאנה אליו. (בקדושה ובטהרת דמיונה כמו כן), וזה
יהא ניכר בנשימתה ובעיניה, ואז יאהבו זה לזה ויהיו בניהם פקחים. כי כפי מה
שתהיה אהבתם זה לזה בשעת תשמיש, כן יהיה פקחות הנער היולד וסכלותו.
והטעם הוא, לפי שהאהבה לא תהיה כי אם מן התאנה, והתאנה לא תהיה כי אם
מחוס הלב, ומחוס הלב יחמו הדם וכל האברים, ולפי רוב תאנתם תהיה חמימותם,
ויחמו שני הזרעים זרע האיש וזרע האשה אשר מהם יברא הילוד. ולכן, יהיה פיקח
כי הפיקחות הוא מחוס הלב ומחידוד המחשבה אשר במות. וכאשר תהיה היא גם
כן מוסכמת למחשבות טהורות וזכות כמוהו, אז יהיו שניהם אחדים בדבר המצוה,
ותתקשר מחשבתם כאחד, ויולידו כן כפי הצורה הטהורה שציירו.

²⁶⁴ בראשית, פרק ב', פסוק כ"ג

²⁶⁵ זוהר, פרשת בראשית, דף מ"ט, עמוד ב'

²⁶⁶ משלי, פרק ל"א, פסוק כ"ט

²⁶⁷ בראשית, פרק ב', פסוק כ"ד

²⁶⁸ סידור רבי יעקב מעמדין, סדר הנהגת ליל שבת, מיטות כסף, פרק ו', סעיף י'

ג. דברים המושכים את הלב

וכן²⁶² מחשבת אשתו שיהיה מְשַׁמְחָה בדברים המשמחים את הלב, כדי שתהיה גם היא מסכמת למחשבות זכות וטהורות, ויהיו שניהם אחדים בדבר המצוה, כי אז תתקשר מחשבתם לאחד, ותהיה השכינה שרויה ביניהם, ויולידו בן כפי הצורה הטהורה שציירו.

* * * * *

ואל²⁶³ תרבה שיחה בטילה עמה, ולפיכך יש לך להכניסה תחילה בדברים שמושכים את לְבָהּ, ומיישבים דעתה ומשמחים אותה, כדי שתקשר דעתה בדעתך, וכוונתה בכוונתך. תאמר לה דברים קצתם מכניסים אותה בדברי חשק ואהבה ורצון, וקצתם מושכים אותה ליראת שמים וחסידות וצניעות, ומספר עמה בדברי נשים חסידות וצנועות, היאך יצאו מהם בנים הגונים וכשרים, ראויים, בעלי תורה ויראה והוראה כמעשה קמחית שזכתה לשבעה בנים שכולם שְׁמָשוּ בכהונה גדולה, ושאלוה חכמינו זכרונם לברכה במה זכתה - ואמרה להם: אפילו קורות ביתי לא ראו שערות ראשי מְיָמִי, וכל זה השיגה לשכר צניעותה וחסידותה ויושר מעשיה.

²⁵⁸ רש"י, עירובין, דף ק', עמוד ב'

²⁵⁹ שם

²⁶⁰ תורת חיים, עירובין ק', מובא בספר משכן ישראל, עמוד פ"ח

²⁶¹ תהלים, פרק קכ"ח, פסוקים ג' - ד'

²⁶² אגרת הקודש לרמב"ן, סימן ד', מובא בספר ראשית חכמה

²⁶³ שם, סימן ה', מובא שם

(מספר חופת חתנים ס' ו')

ת פ י ל ה ל א ש ה

יהי רצון מלפניך שתשרה שכינתך ביני ובין בעלי, ותיחד עלינו שִׁמְךָ הקדוש. ותכניס בלבנו רוח טהרה וקדושה, ותרחיק ממנו כל מחשבות והרהורים רעים. ותתן לנו נפש זכה וברה ביני ובין בעלי. ולא ניתן עיננו אנחנו שנינו בשום אדם בעולם. כי אם עיני בבעלי ועיני בעלי בי.

ויהיה בעיני כאילו אין אדם טוב ויפה ובעל חן בעולם כמו בעלי, כדבר שנאמר "שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך" (תהלים מה). וכן יהיה בעיני בעלי כאילו אין אשה יפה ובעלת חן והגונה בעולם כמוני. ויהיו כל מחשבותיו בי ולא בשום בריה אחרת בעולם, כדבר שנאמר יפִיפִית מְבִנִי אִדָּם הוֹצֵק חָן בִּשְׁפֹתוֹתֶיךָ", ונאמר "ויתאו המלך את יפיך" (שם). ונאמר "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" (בראשית ב, כד).

ויהי רצון מלפניך האלוקים שיהיה זיווגנו עולה יפה, זיווג הגון של יראת שמים ויראת חטא, זיווג של בנים הגונים, צדיקים, תמימים וישרים. זיווג של זרע של קיימא, זיווג של ברכה, כדבר שנאמר "ה' זכרנו יברך יברך את בית ישראל" וכו' (תהלים קטו).

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ -
זְכוּנוֹם לְבָרָכָה עַל
פְּסוּק: "וְהִתְקַדְשִׁתֶם
וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים" -

This, too, is our Sages' comment²³ on the
verse, "Sanctify yourselves, and you shall
be holy"²⁴—

"אָדָם מְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ מְעַט
מִלְמַטָּה, מְקַדֵּשׁוֹן אוֹתוֹ
הַרְבֵּה מִלְמַעְלָה וְכוּ"

"Man sanctifies himself [only] a little
(‘i.e.’, comments the Rebbe, ‘in quantity’)
below (‘i.e.’, comments the Rebbe, ‘in qual-
ity’), and he becomes sanctified in great
measure from Above...."

260

ס' 100 ס' 5

וואָס דאָס איז דאָך אױך ווי גערעדט כמה פעמים, אז דער אמתיער חינוך, און ווען איז דער חינוך מצליח:
אז ניט ער הויבט זיך אָן נאָך דערויף ווי מױז געוואָרן בר-מצוה, אפילו ניט ער הויבט זיך אָן נאָך דערויף ווי ער
איז הגיע לבן חמש וכן שׂ, "הגיע לחינוך", נאָך ס׳דאָרף זיין "משהתינוק יודע לדבר" איז שוין "אביו מלמדו
תורה", ווי דער אלטער רבי הויבט דערמיט אָן די הלכות תלמוד-תורה.

און ווי אזוי קען דאָס זיין? - דאָרף נאָך זיין נאָך פריער, אז ווען דער קינד ווערט געבאָרן הויבט מען
גלייך אָן דעם ענין פון "שיר המעלות" מיט די אלע הכנות, כדי משנולד זאל זיך שוין אָנהויבן דער ענין החינוך.
ביז וואָנענט אז כמבואר בכמה מקומות, אז דער אמתיער חינוך הויבט זיך אָן תשעה חדשים לפני לידת
הולד - בשעת הורט, דער פאָטער מיט דער מוטער, פירן זיך אויף ווי ס׳דאָרף צו-זיין, אז ער ווערט נולד בטהרה
ובקדושה, וואָס דעמאָלט האָט מען דערנאָך אַ קינד פון וועמען מױהאָט דערנאָך נחת, אמת'ן נחת, אידישן נחת
און חסידישן נחת בכל הפרטים.

וואָס כדי דאָס זאל אַראָפקומען אָן שוועריקייטן ובמדה הכי גדולה ככל האפשרי - דאָרף דאָך זיין - ווי
ער זאָגט אין תניא - קידוש אביו ואמו, על אחת כמה וכמה, אז ס׳דאָרף זיין פאָר דעם דער ענין הטהרה והתכנה
וכו' וכו',

וואָס דערמיט הויבט מען שוין אָן "מחנך" זיין די לבושים וואָס מעיט לבנו הילד שנולד - הויבט זיך
שוין אָן דער חינוך נאָך כמה חדשים לפני ירידת הנשמה בגוף; כמה חדשים לפני אפילו ווי ס׳ווערט דער עצם
ענין פון התחלת התרומות הגוף.

און אַט דאָס איז דער אמתיער "הקהל" פון "הטף" . . אשר בשעריך" ווי דאָס איז ברוחניות - נאָך פריער
ווי ער איז נולד בעולם כפשוטו; גלייך ווי ס׳ווערט די הכנה לזה, וואָס דאָס איז אויך דער "חינוך" לזה, כאמור
לעיל - על ידי הנחה המתאימה פון דעם אב ואם המולידים את הבן והבת.

CHAPTER 5

THE OBLIGATION OF UNITY IN SOUL AND BODY

Through *mitzvas onah* the couple becomes one in soul and body. This elevated and complete state will yield an elevated and ideal child.¹ In the words of the *Zohar*:

When man and wife join, they become one body, and we find that they are one soul and one body, and they are called 'one person.' Then the Holy One, Blessed is He, resides in the place where there is unity and places a holy soul [the child] in that one [person].²

The *Ramban* states that the parents' love for each other influences the child:

He should draw her heart near with words of persuasion, favor, desire, and love... and through the strong love that will arise between them at the time of their joining for the sake of Heaven, a strong, smart, fine child will come forth from them.³

Similarly, the *Ya'avetz* writes: "According to their love for each other at the time of their marital relations—so will be the intelligence of the child or his foolishness."⁴

When the couple's true love for each other is expressed physically, it brings about perfection of the child. In the words of the *Sefer Chassidim*:⁵ "When there is much desire, the children will be *tzaddikim* (righteous)."

Clearly, proper fulfillment of *mitzvas onah* requires unity of the soul.⁶ Unity of the body, though, also completes the home, as it says, *and he shall cleave to his wife and they will become one flesh.*⁷

*Emotional and
Physical Love—
Conditions
for an Intelligent,
Complete Child*

1 See chapter 2.

2 *VaYikra* 81b.

3 *Iggeres HaKodesh* chapter 6.

4 *Siddur Beis Yaakov, Hanhogas Lail Shabbos*, chapter 6, page 159.

5 Chapter 362.

6 See chapter 4.

7 *Bereishis* 2:24.

only because of the mitzvah as if *mitzvas onah* were a *chok*.²⁴ Instead, he should act according to the good and normal aspects of his nature which desire and seek proper fulfillment of *mitzvas onah*.

Indeed, man should relate in the same fashion to all *mishpatim*.²⁵ He must innately and naturally desire to perform them, as it is written,²⁶ *To act justly (mishpat) is joy for the righteous.*²⁷

*Peru u'revu*²⁸ (the obligation to procreate), is included among the *mishpatim*. It is the only mitzvah that was commanded to man at the time of his creation, and the ambition to fulfill it was placed in his normal nature at that time. Thus, the desire to engage in marital relations is proper and normal. In the words of Shlomo HaMelech: *Hashem made man upright.*²⁹

Marital holiness and the responsibility to have good children is contingent on "the [couple's] mutual desire and joy."³⁰ Thus, the couple must plan ahead and prepare themselves so that they do not dislodge the central support of married life (which also determines the future of their children) due to tiredness or lack of desire, G-d forbid.

Husband and wife should ideally arrange their lives so that they set aside 'quality time,' when their physical and emotional abilities are at full intensity, for *mitzvas onah*, as befits all the mitzvos of Hashem. The *Ben Ish Chai* writes:

Because although a man must [intend to] fulfill the will of his

*The Obligation
To Plan for
Mitzvas Onah*

24 A *chok* is a mitzvah which does not appeal to our sense of reason, and must be fulfilled without our understanding.

25 *Mishpatim* are the mitzvos that comprise Jewish civil law, including *mitzvas onah*.

26 *Mishlei* 21:15

27 See *Shemonah Perakim L'haRambam*, Chapter 6.

28 *Bereishis* 1:28. The ramification of *peru u'revu* is the obligation to fulfill *mitzvas onah* (see *Rambam, Hilchos Ishus* 15:1).

29 *Koheles* 7:29

30 *Rambam, De'os* 5:4

Creator (fulfill *mitzvas onah*), he must have in [its fulfillment] appetite and desire with all his heart.³¹

Ideally, man and woman will focus their intellectual, emotional, and physical energies at the time of *mitzvas onah* and approach one another in an aroused state of joy and love.

But if they have not developed and aroused their feelings for each other, their fulfillment of *mitzvas onah* and *peru u'revu* is flawed and blemished.

The bases of *mitzvas onah* are joy and love. From them develop thoughts of fear of heaven and positive ambitions, which are advantageous to the child. In the words of the *Ramban*:

Their thoughts should fuse together as one, and they should both be united in the mitzvah, and the *shechinah* will reside between them, and they will conceive a son according to the pure thoughts that they had.³²

31 *Torah Lishmah, Orach Chaim* 72

32 *Iggeres HaKodesh L'haRamban* 5

אף⁷⁸⁷ על פי שמידת הצניעות משובחת אצל הכל, בנשים משובחת ביותר; ואי כן, כל שמתחבבת אצל בעלה ומפייסתו לכוונת מצוה, אין זה פריצות אצלה. אלא זריזות ומדה מעולה, ושכרה שמור לה לצאת ממנה בנים הגונים הואיל כוונתה אלא לכך. וכבר העיד הכתוב⁷⁸⁸: "ותצא לאה לקראתו וכו'".

* * * * *

אבל⁷⁸⁹, אם רואה שהיא מבקשת יותר על ידי התקשטות והשתדלות לפניו, חייב לשמחה בדבר מצוה, אפילו שלא בעונתה ואפילו היא מעוברת, אם היא צריכה ורואה שמתאונת לו. וכל היודע באשתו שהיא יראת חטא ואינו פוקדה, נסר

⁷⁸⁷ מאירי, עירובין, דף ק', עמוד ב'

⁷⁸⁸ בראשית, פרק ל', פסוק ט"ז

⁷⁸⁹

11/23/83... (19) 20/21

The continuation of the opening talk of the Rebbe Rayatz at the third anniversary celebration of the Central Yeshivos Tomchei Temimim-Lubavitch of America and Canada, on 7 Adar, 5703 (1943):

The Torah embraces a man's life from the very first moment at which his birth is made possible until beyond his life in this world, including the reverent obligations of children towards the bodies and souls of their parents and the obligation of departed parents to intercede on behalf of their surviving children and families.

To revert to the very first moment at which birth is ultimately made possible: *Taharas hamishpachah* requires the scrupulous observance of the laws and times of family purity, including immersion in a valid *mikveh*. Those who have unfortunately been misled by the scoffers and atheists who are spiritual murderers, desecrate this commandment by substituting baths and showers. This is one of the greatest life-threatening dangers to Jewish family life and to the health of Jewish children.

Here is not the place nor is this the time to explain the full scope of this question. Nevertheless, since not only from a religious point of view but also from a scientific point of view it is a question of life, I cannot and dare not leave it in silence. Regretfully I shall have to make do with a few words, but those few words spring from the depths of my heart.

Jewish women! Protect your lives against dangēr; be vigilant against bringing unsound children into the world; observe all the Torah's laws concerning purity and the *mikveh*. You will then be assured of health, long life, and fine and healthy children.

A Jew's conduct throughout his life in this world, as well as his conduct

From
the
Rebbe
Rayatz's
Talks

The Torah-Inspired
Greeting of
**Shalom
Aleichem**

Part II

relating (as mentioned above) to the time that follows his life in this world, includes a whole range of customs, all of which are Torah. For example: The informal prayers¹ that women are accustomed to whisper before and after candle-lighting, in which they request that G-d light up their home with domestic harmony and with children radiating reasons for joyful satisfaction; the unsophisticated requests that women customarily make before and after they fulfill the *mitzvah* of *challah* by separating part of their dough,² when they ask that their family be blessed with an ample livelihood so that they will be able to support Torah scholars and contribute generously to charitable causes; the homespun prayers that women customarily utter before and after immersion in a *mikveh*, when they ask to be blessed with fine and healthy children who will grow up to be pious and upstanding men and women. All of these customs are Torah.

G-d has granted us, His Chosen People, two priceless gifts — G-dliness and strength. It is written, "G-d gives strength to His people;³ G-d blesses His people with *G-dliness*."⁴

G-dliness and strength are Jewry's two main characteristics. It was these characteristics that enabled our forefathers and our parents to bear this bitter exile and to observe the Torah and its *mitzvos* with self-sacrifice — and with these same two inherited characteristics we, in this final era of exile, must observe the Torah and the active requirements of its *mitzvos* with the utmost self-sacrifice.

With unbending decisiveness, Jewish men and women must save their children from the *treifah* Talmud Torah schools, from the missionary emissaries, from the *treifah yeshivos*, and register them only in kosher Talmud Torah schools and *yeshivos*.

תקלח

צדקה ביד רחבה, די תחינות פאר און נאך דער טבילה אז השי"ת זאל זיי מזכה זיין מיט גוטע געזונטע קינדער, זיי זאלן אויסוואקסן פרומע מענער און פרויען, אָט די אלע מנהגים זיינען תורה.

השי"ת האָט אויגן אידן, דעם עם הנבחר, בעשאנקען מיט צוויי אומשעצבארע מתנות, געטליכקייט און שטאַרקייט, ווי עס שטייט ה' עזו לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום, השי"ת גיט שטאַרקייט זיין פּאָלק, השי"ת בענטשט זיין פּאָלק מיט געטליכקייט.

געטליכקייט און שטאַרקייט זיינען די צוויי הויפט אייגענע-שאַפטן בא אידן און מיט זיי האָבן אונזערע אור-אור עלטערן און עלטערן דורכגעטראָגן דעם ביטערן גלות און אָפּגעהיט די תורה ומצות מיט מסירת נפש, און מיט די ירושה אייגענשאַפטן, געטליכקייט און שטאַרקייט, בעדארפן מיר, אין דער לעצטער גלות-צייט אָפּהיטן — מיטן גרעסטן מסירת נפש, תורה און מצות מעשיות.

מיט דער גרעסטער שטאַרקסטער ענטשלאַסענדיקייט בעדארפן אידן, מענער און פרויען, ראטעווען זייערע קינדער פֿון די טריפה תלמוד תורה'ס, פון די מיסיאָנערישע שליחים, פון די טריפה ישיבות, און אפגעבן זיי נאָר אין די כשר'ה תלמוד תורה'ס און ישיבות, מיט די גרעסטע כחות מוזן אלע אידן, מענער און פרויען, שטאַרק שטיצן די כשר'ה תלמוד תורה'ס און ישיבות. היינט, ז' אדר, דער טאָג וואס משה רבינו — דער פּער-ביטלער פון מתן תורה — איז געבאָרן געוואָרן, האָבן מיר זיך

דער גרעסטער לעבנס געפאר פאר דעם אידישען פאמיליען לעבן, און פאר דעם געזונט צושטאַנד פון דעם אידישן קינדער-לעבן. ניט דאָ איז דער פּלאַץ און ניט איצט איז די צייט צו ער-קלערן די פראגע אין איר פולען פארנעם, וואס דאָס מוז האָבן מער צייט, אבער איבער דעם, וואס די פראגע איז לויט אלע בעגריפן — ניט נאָר א רעליגיעזע, נאָר אויך פון דער וויסענ-שאַפט — א לעבנס פראגע — קאן איך ניט און טאָר ניט דאָס פארשוויגען און לידער מוז איך זיך בענוגענען מיט די איינ-צעלנע ווערטער, אבער וואס גייען פון דער טיפעניש פון הארצן. אידישע פרויען! היט אייער לעבן איר זאָלט חס ושלום ניט שטאַרבן יונגערהייט, היט זיך פון צו בריינגען חס ושלום קראנקע קינדער אויף דער וועלט, היט אָפּ די אלע טהרה און מקוה גע-זעצן לויט דער תורה, וועט איר זיין זיכער מיט גוטן געזונט, לאנג לעבן און מיט גוטע געזונטע קינדער.

דעם מענשענס אויפֿהרונג אין דער גאנצער צייט פון זיין וועלטליכן לעבן, ווי אויך די אויפֿהרונג, וואס בעלאנגט נאָך דעם וועלטליכן לעבן — ווי פריער דערמאָנט — מיט אלע פּער-שידענע מנהגים, ווי, למשל, די תחינות, וואס די פרויען זאָגן פאר ליכט בענשען און נאָכדעם, אז השי"ת זאל דערלייכטען די הויז מיט אויפֿריכטיגען שלום-בית און קינדער נחת ליכט, די תחינות פאר און נאָך חלה נעמען אז השי"ת זאל איר מאן און קינדער געבן פרנסה בהרחבה און עס זאל זיין א פולע הויז מיט כל טוב בכדי זיי זאלן קענען מחזיק זיין לומדי תורה און געבן

סגולה²⁷¹ לבנים צדיקים, שתהיה האשה זהירה במחשבתה בקדושה
החיבור, ואז יהיה הולך קדוש.

(2) קדושת האשה משובחת יותר

"קדושים תהיו"²⁷² - כשבא²⁷³ אדם להתקדש בזיווג עם אשתו, הקדושה של
משובח יותר? של האשה משובחת יותר.

²⁷¹ ספר מחזיק ברכה (של החיד"א), אורח חיים, סימן ר"מ, בשם כתב יד ישן

²⁷² ויקרא, פרק י"ט, פסוק ב'

²⁷³ זוהר, פרשת קדושים, דף פ"א, עמוד ב'

(4) הלכות כיבוד אב ואם והלכות צניעות – זה כנגד זה

שמעתי⁴⁸⁷ מחכם אחד, כי מי שזוכה לקיים מצות כבוד אב ואם כראוי וכיאות הנאמר בשלחן ערוך, יורה דעה, סימן ר"מ, מסייעים אותו להתקדש בקדושה של מעלה כאמור בשלחן ערוך, אורח חיים, סימן ר"מ; וכן המתקדש בקדושה עילאה (=עליונה) כאמור בשלחן ערוך, אורח חיים, סימן ר"מ, זוכה שבניו יקיימו היטב כיבוד אב ואם (כפזחן ערוך, יורה דעה, סימן ר"מ).

* * * * *

(8) זהירות בקדושה – חוסכת צער

אם⁴⁹⁵ מתנהגים שניהם יחדיו בקדושה ובמחשבות קדושות בכוונה לשם שמים, אז יבוא השותף השלישי, הוא הקדוש ברוך הוא, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה "שלשה"⁴⁹⁶ שותפים יש באדם, הקדוש ברוך הוא, אביו ואמו וכו", ויתן בהולדה נשמה קדושה, ועל ידי זה יזכו לבנים טובים ויפיים וחכמים. ויזכרו האיש והאשה כי

⁴⁹³ זוהר חדש, מדרש הנעלם, בראשית, כפי שתורגם בספר והייתם קדושים, עמוד נ"ז

⁴⁹⁴ מפי השמועה

⁴⁹⁵ קדושה וצניעות, פרק י"ג, סעיף ה'

⁴⁹⁶ נדה, דף ל"א, עמוד א'

ז ליקוטי אמרים

זובן מאמר ר"ל על פסוק ולרבה בו שכל הדבק בת"ח מעלה עליו הכתוב כאלו נדבק בשכינה ממש כי ע"י דביקה בתלמידי חכמים קשירות נפש רוח ונשמה של עמי הארץ ומוחזקות במדותן הראשון ושרשם שברכמה עילאה שהוא ית' וחבתו א' והוא המדע בו' [והפושעים ומורדים בתלמידי חכמים יניקת נפש רוח ונשמה שלהם מבר' אחוריים של נפש רוח ונשמת ה'ח] ומ"ש בודר ובוזר חדש שהעיקר תלוי שיקדש עצמו בשעת השמיש דווקא משא"כ בני עמי הארץ בו' היינו משום שאין לך נפש רוח ונשמה שאין לה לבוש מנפש דעצמות אביו ואמו וכל המצות שעושה הכל ע"י אותו הלבוש בו' ואפי' השפע שנוחנים לו מן השמים הכל ע"י לבוש זה ואם יקדש את עצמו ימשיך לבוש קדוש לנשמת בנו ואפילו היא נשמה גדולה צריכה לקדוש אביו בו' אבל הנשמה עצמה הנה לפעמים נשמת אדם גבוה לאין קץ בא להיות בנו של אדם נכזה ושפל בו' כמ"ש האר"י ז"ל כל זה בליקוטי תורה פ' וירא ובמעמי מצות פ' בראשית:

פרק ג והנה כל בת' ומדרגה משלש אלו נפש רוח ונשמה כלולה מעשר בת' כנגד עשר ספירות עליונות שגשגתלשלו מהן הנחלקות לשחיים שהן שלש אמות ושבע כפולות פ' חכמה בינה ודעת ושבעת ימי הבנין הסדר גבורה חפזות בו' וכך בנפש האדם שגשגתלשלו לשחיים שכל ומדות. השכל כולל חכמה בינה ודעת. והמדות הן אהבת ה' ופחדו ויראתו ולפארו בו' וחב"ד נקראו אמות ומקד למדות כי המדות הן תולדות חב"ד: וביאר הענין כי הנה

וכבר לפני כמה דורות עורר על כך בעל הפלא יועץ בספרו יעלו
חסידים (אות קסז), ופנה בדרישה לרבנים ומורי ההוראה בזו הלשון:

"הן רבים עתה עם הארץ אשר לא ידעו כלל מאזהרות כו' שצריך
להתקדש בשעת תשמיש כו', ודרכם ישר בעיניהם, ואינם באים
לדרוש אלקים כי נראה להם כבושה לדבר בעיניהם אלו;

"אבל המצוה הזאת על המורים ועל הדורשים רבים בין מן
הספר בין בעל פה, בוש לא יבושו כי אין כאן בוש ללמד דעת
את העם פירושי תורה חוקי האלקים ותורותיו;

"לכן ירימו כשופר קולם לדרוש בקהל עם איזוהי דרך ישרה על כל
פרט ופרט מדינים אלו, והמשכילים יזהירו את העם באזהרה
יתירה לבלתי סור מן המצוה הזאת, ולעשות הדברים על
מתכונתם לשם שמים, כי זה כלל גדול לזכות את נפשם ואת נפש
זרעם אחריהם שיהיו נצר מטעיו מעשה ידיו להתחבר בולו זרע
אמת כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה', וגדול זכות המזכה
בענין זה, למוכיחים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב".

וכיוצא בזה כתב הפלא יועץ עוד גם בספרו חסד לאלפים (סי' רמ, ו):

"וחבל על דמשתכחין שעוברין על כל אלה, כי לא ידעו מה הוא
האסור, ומתוך כך הן רבים עתה עם הארץ ופרוץ מרובה חוצפא
יסגא כו', ודא עקא שהלכות אלו אין דורש, להיותם מילי
דצניעותא כו';

וברם ראוי לתלמיד חכם להיות עז כנמר ולשים פניו כחלמיש
להגיד לעם את חוקי האלוקים ואת תורותיו גם בדברים שבין איש
לאשתו, ואל יחוש לשום דבר, וכבר יש ספרים כו' מי החפץ חיים
ירדוף אחריהם וילמוד בהם את הדרך הנעימה דרך גבר בעלמא".

וראוי לצטט כאן גם את דברי המדרש בויקרא רבה (מצורע פי"ט ג):

"רבי שמואל בר יצחק פתר קריא בפרשיותיה של תורה, אף על פי
שנראות כאילו הן כעורות ושחורות לאומרון רבים כגון הלכות
זיבה ונגעים נדה ויולדת, אמר הקדוש ברוך הוא הרי הן עריבות
עלי שנאמר וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים וגו'".

ג. כשההורים מקדשים את עצמם בשעת תשמיש, הם מועילים לילדיהם:

1. שהטבע והאופי הבסיסיים שלהם יהיו יותר קרובים ומוכשרים לעבודת ה'³.

2. שיוכלו להתגבר בקלות על היצר הרע ולהרבות תורה ומצוות.⁴

מקורות וטעמים

וראה מה שכתבנו עוד להלן בקונטרס תשובות לשאלות סימן יג בענין הכוונה לשם שמים.

3. ספר התניא (סוף פ"ב): "שהעיקר תלוי שיקדש עצמו בשעת תשמיש דווקא כו', משום שאין לך נפש רוח ונשמה שאין לה לבוש מנפש דעצמות אביו ואמו, וכל המצות שעושה הכל על ידי אותו הלבוש כו', ואפילו השפע שנותנים לו מן השמים הכל על ידי לבוש זה, ואם יקדש את עצמו ימשיך לבוש קדוש לנשמת בנו, ואפילו היא נשמה גדולה צריכה לקידוש אביו".

ובספר פניני התניא (עמ' 90) מובא: "מהו אותו 'לבוש' – מבאר רבנו הצמח צדק שהכוונה היא ל'נפש השכלית' כו'. נפש שכלית זו, היא בעצם מה שאנו קוראים 'אופיו' של האדם, המהות הגלויה של ה'אדם' שבו כו', והיא תלויה מאד בהתנהגות ההורים בשעת הזיווג כנ"ל. באותם רגעים נקבע כל אופיו (הגלוי) של האדם".

וראה ספר המאמרים תרנ"ז (עמ' רסט): "ביחוד דכר ונוקבא, דהטפה הנמשכת ממוח האב עם היות שהיא טפה גשמית כו' בהשפעה זו הרי מתהווה מוחין אצל הולד עם נפש שכלית כו', ומה שאמרו רז"ל הקב"ה נותן בו נשמה יש לומר דהיינו הנפש האלקית, אבל הנפש הטבעית שהוא לבוש להנפש האלקית כמו שכתוב בספר של בינונים יש לומר שהוא מהאב".

4. איתא בזוהר הקדוש (ח"א פרשת וירא מדרש הנעלם קיב, א): "רב יוסף כד הוה נחית לבבל חמא אינן רווקיא דהווי עיילי ונפקי ביני נשי שפירין ולא חטאן, אמר לון לא מסתפו אלין מיצר הרע, אמרו ליה לא מקונדיטון בישא קאתינא, מקדושתא דקדישא אתגורנא, דאמר רב יהודה אמר רב צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש ונפקי מניה בני קדישי בני

3. להיות טובים ובעלי מידות ישרות וצדיקים ועובדי ה' כל חייהם⁵.

5. ספר חסידים (סי' תקו): "כששניהם מתכוונים לשם שמים יהיו הבנים טובים וצדיקים". פירוש המשניות להרמב"ם (סנהדרין פ"ז מ"ד): "מקדש עצמו בשעת תשמיש כו' שזה ממה שמוסיף בבנים טהרה ופרישות ויושר מדות".

סידור היעב"ץ (מוסך השבת מטות כסף פ"ב ס"ב): "היו שם הרהורי האבות שסייעו, אם במחשבה טובה שהרהרו בה האב או האם הרשעים באותה שעה, זה גרם שהולידו צדיקים". וכתב עוד (שם פ"ו ס"ח-ט): "כי בהתחבר האדם עם אשתו כו', אם דמיונו ומחשבתו עסוקים באשתו ובדברי חכמה ובינה ומדות טובות והגונות, הנה אותו הדמיון אשר במחשבתו יש לו כח לצייר הצורה בטפת הזרע כפי שהיה מדמה בשעת החבור בלי ספק".

13. "איש תובע בפה ואשה תובעת בלבי"

"מי שאשתו מרצה אותו בדברי רצוי ומקשטת עצמה לפניו כדי שיתן דעתו עליה על זו אמרו רבותינו שיוצאין ממנה חכמים ונבונים כלאה שיצא הממנה יששכר" (טור אור החיים) (שממנו יצאו 200 ראשי סנהדרין) גם כתוב: "אמר ר' יוחנן כל אשה שתובעת בעלה לדבר מצוה הווין לה בנים שאפילו בדורו של משה לא היו כמותן (עירובין).

When a man unites with his wife in holiness⁵—the *Shechinah* dwells among them. (Ramban, based on *Sotah* 17a)

If the intimacy is not amidst an abundance of love and desire, then the *Shechinah* will not dwell among them during intimacy. (Ramban)

The *Maharal* explains the extraordinary spiritual heights of the bond created by the Jewish wives in Egypt, and how that bond was the very source of the redemption:

That which is written, "through the merit of righteous women we were redeemed," hints to [the following] very wonderful idea. The intense desire of the wives for their husbands resulted in their giving birth to children worthy of freedom. Bondage relates to physicality (*chomer*), whereas freedom relates to spirituality-intellectuality (*tzurah*). When a woman desires [to become one with] her husband, it causes the physical to become endowed with the spiritual-intellectual. The product of such a union results in children worthy of redemption.

And that which the Talmud says: "they had relations between the fields," [demonstrates] that they loved their husbands so much that [due to the dire circumstances] they made use of any available opportunity for intimacy.

And when you [are able to] understand words of wisdom (*Kabbalah*), you will realize that when there is unity in marital relations—like the connection and unity [that existed in Egypt as a result of the woman's longing]—then there is in the union a Divine aspect. Because separation denotes the physical, and unification is purely a divine quality.⁶⁵

Evidently, women have the capacity to bring about genuine unity with their husbands through their desire and yearning for them and thus to merit children of elevated spiritual

15. "קדש עצמד" - השכר

האדם¹⁵⁷ צריך להתקדש בשעת תשמיש במעשיו ובמחשבתו, על דרך שאמרו רבותינו זכרונם לברכה¹⁵⁸: כל המקדש עצמו בשעת תשמיש יהיו לו בנים זכרים בעלי הוראה, שנאמר¹⁵⁹: "והתקדשתם והייתם קדושים" וסמוך לו¹⁶⁰: "להבדיל בין הטמא ובין הטהור", וסמוך לו¹⁶¹: "אשה כי תזריע וילדה זכר".

¹⁵³ אגרות קודש - כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, כרך כ', אגרת זיתקיס, עמוד פ"ד
¹⁵⁴ שם, כרך י"א, עמודים י"ז-י"ח, אגרת גישצד - מכתב מתאריך
ח' ניסן תשט"ו
¹⁵⁵ בית יוסף, יורה דעה, סימן רמ"ח, סעיף קטן א'
¹⁵⁶ שמות, פרק י"ז, פסוק י"ד
¹⁵⁷ שער הקדושה להראב"ד, בתחילתו
¹⁵⁸ שבועות, דף י"ח, עמוד ב'
¹⁵⁹ ויקרא, פרק י"א, פסוק מ"ד
¹⁶⁰ שם, פסוק מ"ז
¹⁶¹ שם, פרק י"ב, פסוק ב'